

ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
Хмельницький інститут МАУП
Кафедра права та правоохоронної діяльності
<http://www.maup.km.ua/institut/kafedri/kafedra-komercijnogo-ta-trudovogo-prava/>

Назва дисципліни	Сімейне право
Викладач (-і)	Авсієвич Алла Валеріївна
Портфоліо викладача (-ів)	http://www.maup.km.ua/informaciya/portfolio-avsievich-av.htm
Контактний тел.	(0382) 789436 (вн. 121)
Е-mail:	Taisha1878@gmail.com
Сторінка дисципліни на сайті	http://www.maup.km.ua/institut/kafedri/kafedra-komercijnogo-ta-trudovogo-prava/
Консультації	Вівторок, 2 години, 14.50-16.10, ауд. 311
Розглянуто на засіданні кафедри	<i>Протокол від «30» серпня 2021 р. № 1</i>
Ухвалено на засіданні Науково-методичної ради	<i>Протокол від «31» серпня 2021 р. № 1</i>
Затверджено на засіданні Вченої ради	<i>Протокол від «31» серпня 2021р. № 7</i>

1. **Коротка анотація до дисципліни.** Навчальна дисципліна «Сімейне право» є невід’ємною складовою навчального плану підготовки бакалаврів права, має своїм завданням сформулювати у студентів глибокі теоретичні і практичні знання з інститутів сімейного права. На сучасному етапі поглиблення приватно-правових засад у правовому регулюванні суспільних відносин необхідність поглибленого вивчення сімейного права України в системі права приватного сумнівів не викликає. У цьому контексті курс «Сімейне право» займає важливе місце в структурі юридичних дисциплін приватно-правового спрямування. Існування сімейного права зумовлює виникнення відповідальності у членів сім’ї по відношенню один до одного, сприяє зміцненню сімейних зв’язків і врівноважує інтереси особистості, родини і суспільства.
2. **Мета:** полягає у розвитку у студентів наступних вмінь: засвоєння студентами теоретичних знань у сфері сімейних відносин, а також формування практичних умінь і навиків щодо правильного тлумачення та застосування правових норм, що регулюють сімейні відносини; уміння використовувати механізми регулювання сімейних відносин; здатність виконувати консультативну діяльність, пов’язану з застосуванням окремих положень сімейного законодавства; самостійний пошук, аналіз і систематизація правових норм в рамках застосування сімейного законодавства; виявляти, аналізувати та інтерпретувати правові джерела, вільно орієнтуватися практичних і теоретичних

проблемах сімейного права, визначати ступінь доведеності і обґрунтованості тих чи інших положень наукових праць.

3. Завдання: в ознайомленні студентів з дисципліною, що вивчає тенденції становлення і розвитку формування наукового світогляду студентів; опанування студентами основоположними ідеями, концепціями, юридичними конструкціями сімейного права; формування у студентів умінь самостійно аналізувати та оцінювати юридичну практику з позицій доктрини та принципів сімейного права; дослідження недоліків законодавчого регулювання окремих сімейних правовідносин в умовах ринкової економіки і формування пропозиції щодо їх вирішення; уміння застосувати знання у практичній діяльності при моделюванні правових ситуацій; засвоєння прецедентної практики ЄСПЛ у сфері тлумачення Європейської Конвенції про захист людських прав та основоположних свобод та практики Конституційного Суду та Верховного Суду.

4. Формат курсу: очний (*online*) та заочний (*offline*)

5. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):

В результаті вивчення навчальної дисципліни “Сімейне право” студент буде знати та розуміти:

- сутність та призначення сімейного права України;
- категорійно-понятійний апарат;
- умови та перешкоди укладення шлюбу;
- підстави та порядок розірвання шлюбу;
- правові наслідки визнання шлюбу недійсним;
- особисті немайнові та майнові відносини подружжя, батьків та дітей;
- аліментні відносини членів сім’ї;
- влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;
- судову практику щодо тлумачення та застосування сімейного законодавства.

Студент буде уміти:

- вільно володіти базовим категорійно-понятійним апаратом;
- використовувати інформаційні і комунікаційні технології;
- усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми в сфері сімейного права;
- знати і розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини;
- працювати автономно;
- працювати в міжнародному контексті вирішення проблем в сфері сімейного права;
- цінувати та поважати різноманітності і мультикультурності;
- формулювати необхідні положення, узагальнення, оцінки, висновки та практичні рекомендації під час аналізу ходу та результатів застосування норм сімейного законодавства;
- пояснити особливості порядку укладення (оферта та акцепт), зміни та припинення сімейно-правових договорів, а також охарактеризувати всі їх умови: істотні, звичайні та випадкові;
- самостійно складати договори в сфері сімейного права;
- визначати юридичне значення фактичних обставин;
- правильно тлумачити норми сімейного законодавства;
- проводити порівняльний аналіз окремих положень законодавства;
- застосовувати знання для вирішення конкретних практичних ситуацій;
- мати навички логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

6. Тривалість курсу. 90 годин (3 кредити ЄКТС), з них: 30 годин аудиторної роботи; 60 години – самостійної роботи, залік – 2 години.

7. Статус дисципліни: вибіркова.

8. Пререквізити: Навчальна дисципліна «Сімейне право» належить до вибірових компонентів освітньої програми за спеціальністю «Право», галузі знань «Право». Навчальна дисципліна «Сімейне право» пов'язана з навчальними дисциплінами: «Конституційне право», «Цивільне право», «Цивільний процес», тощо.

9. Технічне й програмне забезпечення /обладнання – використовувати електронні сервіси Верховної Ради України, Єдиний державний реєстр судових рішень.

10. Політика курсу:

- Передбачає роботу в команді.
- Клімат в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивного диспуту.
- Виконання завдань у встановлений термін.
- Відпрацювання пропущених занять можливе під час самостійної підготовки та консультацій викладача.
- Дотримання академічної доброчесності.
- Презентації та доповіді мають бути авторськими і оригінальними.

11. Зміст дисципліни: Курс складається з двох змістових модулів. Кожен модуль, у свою чергу, складається з лекційної та семінарської частин:

- Змістовий модуль 1 «Загальні положення сімейного права» (лекційні теми 1-4, семінарські теми 1-2);
- Змістовий модуль 2 «Окремі інститути сімейного права» (лекційна тема 5-10, семінарські теми 3-5).

12. Форми і методи навчання.

Основними видами навчальних аудиторних занять є **лекції, семінарські заняття, консультації.**

При викладанні **лекційного матеріалу** передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції-бесіди, лекції-візуалізації.

Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути Вашу увагу до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу. Ви маєте можливість обмірковувати поставлені запитання, робити самооцінку рівня своєї підготовки, навчитися самостійно формулювати висновки і узагальнення.

Лекція-візуалізація включає візуальну форму подачі лекційного матеріалу технічними засобами навчання. Читання такої лекції зводиться до розгорнутого або короткого коментування викладачем візуальних матеріалів, що переглядаються.

При проведенні **семінарських занять** передбачено поєднання таких форм і методів навчання як робота у малих групах, дискусія, публічний виступ, групові проекти та кейс-завдання.

Ви працюєте з інформацією вдома, зокрема з використанням мережі Інтернет (*див. рекомендовану літературу*), під час занять виконуєте усні та письмові завдання, виступаєте з доповідями і презентаціями, підготовленими як групою так і індивідуально, моделюєте поведінку у конкретних професійних ситуаціях. Програмою курсу передбачено такі проекти:

- Виступ за темою **індивідуального завдання** (*тематика і критерії оцінювання див.: Робоча навчальна програма дисципліни, п.п. 7.3*).

- Виступ-інформування за темами семінарських занять.

13. Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Хмельницькому інституті МАУП» (https://drive.google.com/file/d/1alGsRzbSV_ATM_rOMIaor0hLQdNZx9Uk/view).

Вид діяльності студента	Мак сим аль на к-ст	Модуль 1	Модуль 2	

	ь балі в за оди ниц ю	кіль кість один иць	мак сим аль на кіль кість ь балі в	кіль кість ь оди ниц ь	макси маль на кількі сть балів	Форма контр олю
Відвідування лекцій	1	4	4	6	6	Залі к
Відвідування семінарських занять	1	2	2	3	3	
Робота на семінарському занятті	10	2	20	3	30	
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	
Разом	56			69		
Максимальна кількість балів:						155
155:100=1,55. Студент набрав Х балів; Розрахунок: Х:1,55 = загальна кількість балів.						100

Система оцінювання навчальних досягнень

13. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Під час вивчення курсу виконуються 2 самостійні роботи (завдання до самостійної роботи див.: Робоча навчальна програма дисципліни, п.п.б.3).

Критерії оцінювання:

- змістовність – 3 бали
- відповідність темі та вимогам оформлення – 2 бали.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу – **5 балів.**

14. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів і здійснюється у вигляді виконання індивідуальних завдань-кейсів за тематикою самостійного вивчення матеріалу відповідного змістового модуля. Під час модульного контролю оцінюються такі компоненти:

- Повнота розкриття теми – 15 балів
- Якість інформації – 5 балів
- Самостійність та креативність – 5 балів

Максимальна кількість балів - 25 балів.

15. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання: Залік.

Відбувається у формі надання усних відповідей та в разі потреби додаткового спілкування (Методологічні рекомендації до проведення й оцінювання екзамену див. «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Хмельницькому інституті МАУП»).

16. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю (див.: Робоча навчальна програма дисципліни, п.п.9).

17. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D		

60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

18. Рекомендовані джерела (література):

ОСНОВНА

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (Редакція від 21.02.2020).
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-ІV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/ed20130118> (Редакція від 18.01.2020).
3. Про доступ до публічної інформації Закон України від 13.01.2011р. № 2939-УІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17/ed20150426>.
4. Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди Постанова Верховного суду України від 31.03.1995р. № 4. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-95> .(Редакція від 27.02.2009).
5. Сімейне право України [Текст]: підручник / [Т. В. Боднар, В. С. Гопанчук, О. В. Дзера та ін.]; за заг. ред. Т. В. Боднар та О. В. Дзери. - Київ: Юрінком Інтер, 2016. - 519 с.
6. Сімейне право України// під ред. О. В. Дзери. - Київ: Юрінком Інтер, 2019.- 520с.
7. Науково-практичний коментар Сімейного кодексу України// під ред. Д.В. Журавльова.- К.: «Центр навчальної літератури», 2018р. – 520с.
8. Сімейне право України: Підручник / Л.М. Баранова, В.І. Борисова, І.В. Жилінкова та ін.; За заг. ред. В.І. Борисової та І.В. Жилінкової. 4-те вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2012. – 320 с
9. Сімейне право України: Підручник / С.Б. Булеца, В.В. Заборовський, В.Г. Фазикош та ін. ; за ред. С.Б. Булеца, В.Г. Фазикоша. — К. : Знання, 2015. — 375 с.
10. Ромовська З.В. Українське сімейне право: Підручник. – К.: Правова єдність, 2009. – 500 с.
11. Сімейне право: підручник / за заг. ред. В. А. Кройтора та В. Ю. Євко; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2016. – 512 с.

Допоміжна література:

1. Дякович М.М. Охорона і захист сімейних прав та інтересів нотаріусом : монографія / М.М. Дякович. – К., 2014. – 520 с.
2. Красицька Л.В. Проблеми здійснення та захисту особистих та майнових прав батьків і дітей: монографія / Л.В. Красицька. – К.: Видавництво Ліра- К, 2014. – 628 с.
3. Нікітюк О.М. Охорона та захист права спільної власності подружжя: нотаріат, суд, виконавче провадження. - К.: Алерта, 2018.- 208с.
4. Майданик Р. А. Договори про утримання подружжя та дітей / Р. А. Майданик // Аномалії в цивільному праві України : навч.-практ. посіб. / відп. ред. Р. А. Майданик. –К. : Юстініан, 2007. –912 с.
5. Сафончик О.І. Шлюбні правовідносини в Україні: проблеми теорії і практики.- Фенікс, 2018.- 378с.
6. Якименко О.О. Майно подружжя. Судові спори. – Консоль, 2017. – 616с.

Електронні ресурси:

<http://zakon.rada.gov.ua> – Законодавство України
<http://www.president.gov.ua> – офіційне інтернет-представництво Президента України
<http://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал (Кабінет Міністрів України)
<http://mvs.gov.ua> – Міністерство внутрішніх справ
<http://www.minjust.gov.ua> – Міністерство юстиції України

<http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
<http://www.rada.kiev.ua> – Бібліотека Верховної Ради України
<http://www.scilib.univ.kiev.ua> – бібліотека Київського національного університету
ім. Тараса Шевченка
<http://www.ukma.kiev.ua> – наукова бібліотека Національного університету
Києво-Могилянська академія

Приклад: V. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «Сімейне право»
Разом: 90 год., з них 20 год. – лекції, 10 год. – семінарські заняття, самостійна робота – 60 год.

Кількість балів за семестр	155 балів									
Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II					
Назва модуля	Загальні положення сімейного права				Окремі інститути сімейного права					
Лекції	4 (4 бали)				6 (6 балів)					
Теми лекцій	Поняття сімейного права	Джерела сімейного права.	Сімейні правовідносини.	Шлюб у сімейному праві України. Недійсність шлюбу.	Особисті немайнові правовідносини подружжя. Майнові правовідносини подружжя.	Припинення шлюбу.	Визначення походження дітей. Оспорювання батьківства (материнства).	Особисті немайнові правовідносини батьків і дітей, інших членів сім'ї та родичів. Майнові правовідносини батьків і дітей, а також інших членів сім'ї та родичів.	Влаштування дітей-сиріт та дітей, які залишилися без батьківського піклування.	Опіка та піклування. Патронат над дітьми.
Семінарські і практичні заняття	1 (10 балів)		2 (10 балів)		3 (10 балів)			4 (10 балів)	5 (10 балів)	
Теми семінарських занять	Поняття сімейного права Джерела сімейного права.		Сімейні правовідносини. Шлюб у сімейному праві України. Недійсність шлюбу.		Особисті немайнові правовідносини подружжя. Майнові правовідносини подружжя. Припинення шлюбу.		Визначення походження дітей. Оспорювання батьківства (материнства). Особисті немайнові правовідносини батьків і дітей, інших членів сім'ї та родичів.	Майнові правовідносини батьків і дітей, а також інших членів сім'ї та родичів.	Влаштування дітей-сиріт та дітей, які залишилися без батьківського піклування. Опіка та піклування. Патронат над дітьми.	
Самостійна робота	1 (5 балів)				2 (5 балів)					
Поточний контроль	модульна контрольна робота №1 (25 балів)				модульна контрольна робота №2 (25 балів)					

Підсумковий контроль	Розрахунковий коефіцієнт: 1,55
-------------------------	--------------------------------